

Ostoliikenteen hankinta, option käyttö 8.6.2025-4.6.2027

Kaupunkikehityslautakunta 12.12.2023 § 194
5071/02.08.00.00.00/2021

Valmistelija

liikennepalvelupäällikkö Tanja Ahola, tanja.ahola@salo.fi, 02 778 7714 ja liikennesuunnittelija Assi Honkala, assi.honkala@salo.fi, 02 778 3274

Salon kaupungin liikennepalvelut on pyytänyt 17.2.2022 päivätyllä tarjouspyynnöllä tarjouksia Salon kaupungin paikallisliikenteestä. Hankinnan sopimuskausi on ajalle 1.1.2023 - 7.6.2025 ja hankintaan sisältyy kahden (2) vuoden optiomahdollisuus. Tarjouspyynnön mukaan tilaaja päättää optiokauden käyttämisestä ja kestosta erikseen. Hankinnan arvo ylitti erityisalojen hankintalain mukaisen tavaroiden ja palvelujen EU-kynnysarvon.

Hankinta oli jaettu kolmeen osa-alueeseen, joissa hankinnan kohteena oli Salon paikallisliikenteen erikseen määritellyjen joukkoliikennelinjojen liikennöinti. Lisäksi sopimus mahdollistaa erilaiset ilta- ja viikonloppuliikennekokeilut.

Hankinnan osa-alueet ovat:

Osa-alue 1: linjojen 1, 2A, 2B, 3, 120, 123, 235, 404 ja 407 liikennöinti (Sirkkula, Ollikkala, Tupuri, Pertteli/Kaivola, Teijo, Kokkila, Hajala ja Kuusjoki)

Osa-alue 2: linjojen 110, 220, 402 ja 403 liikennöinti (Suomusjärvi, Kiikala, Inkere/Hähkänä, Vaskio)

Osa-alue 3: linjojen 180, 181, 522 ja 524 liikennöinti (Kisko, Aijala, Perniön kiertolinjat)

Kaupunkikehityslautakunta on tehnyt 29.3.2022 § 52 hankintapäätöksen, jossa ostoliikenne hankittiin kokonaistaloudellisesti edullisimman tarjouksen kohteissa 1-3 jättäneeltä J. Vainion Liikenne Oy:ltä.

Hankinnan taustalla oli markkinaoikeuden päätös (126/20, 24.3.2020), jossa Salon kaupungin ostoliikenteen hankintapäätös (kaupunkikehityslautakunta 26.2.2019 § 37) oli kumottu ja Salon kaupunki oli veloitettu järjestämään ostoliikenteestä uusi tarjouskilpailu. Hankintaa varten liikennepalvelut oli valmistellut ”Joukkoliikenteen palvelutaso 2021-2029 -kehittämissuunnitelman”, jossa esitettiin, että kaupungin joukkoliikenteen palvelutasoa lähdetään vaiheittain parantamaan ilta- ja viikonloppuyhteyksiä lisäämällä. Palvelutason parannusesitys perustui asiakaskyselyihin ja -palautteisiin, joissa toistuvasti suurimmaksi joukkoliikenteen käytön esteeksi nousivat ilta- ja viikonloppuyhteyksien puute. Vuorotyötä tekevät kaipasivat myös aikaisempia aamuvuoroja.

Kaupunkikehityslautakunta päätti kuitenkin 14.9.2021 § 29, että palvelutaso säilytetään perustasoisena. Samalla päätettiin, että ilta- ja viikonloppuliikennettä kokeillaan 1-2 erikseen valittavalla linjalla. Lisäksi päätettiin perustaa joukkoliikennetyöryhmä valmistelevaan tulevaa (vuonna 2022 toteutetun kilpailutuksen jälkeistä) palvelutasoa. Työryhmän tavoitteeksi asetettiin kustannustehokkaan ja asukasystävällisen runko- ja muu joukkoliikennelinjaston löytäminen. Lisäksi kaupunkikehityslautakunta hyväksyi 14.12.2021 § 103 ostoliikenteen hankintaperiaatteet, joiden mukaisesti hankinta toteutettiin.

Ostoliikenteen sopimuskausi alkoi vuoden 2023 alussa ja syksyllä käynnistyi iltaliikennekokeilu linjoilla 600A ja 600B.

Joukkoliikennetyöryhmä on kokoontunut maaliskuusta 2022 marraskuuhun 2023. Työryhmätyöskentelyn pohjalta toteutettiin erilaisia matkalippuihin

liittyviä kokeiluja ja uudistuksia. Palvelutason osalta uutta linjausta ei tehty. Organisaatiouudistuksen myötä työryhmän työskentely päättyy vuoden 2023 loppuun.

Option käytön perustelut

Kuljetuskaluston saatavuus on epävakaan maailmantilanteen sekä vuonna 2021 voimaan astuneen puhdas ajoneuvo -direktiivin myötä suuressa murroksessa. Jatkossa direktiivi velvoittaa julkisia toimijoita hankkimaan vähintään tietyn osuuden puhdasta ja päästötöntä kalustoa. Toistaiseksi kenelläkään ei ole tietoa kaluston tosiasiallisesta käyttöiästä ja uudelleen käyttöarvosta, mikä tarkoittaa kilpailutettaessa kaluston arvoon liittyvän epävarmuuden siirtymistä tarjoushintoihin. Linja-autojen osalta sähkökalustoa on olemassa, mutta pienemmistä M2-luokan ajoneuvoista ensimmäisiä malleja on vasta tullut markkinoille. Kaikkien ajoneuvotyyppien osalta palveluntuottajille olisi hyvä antaa vähintään puolitoista vuotta aikaa kaluston hankkimiseen lainvoimaisen hankintapäätöksen jälkeen, sillä päästövelvoite koskee koko EU:ta, minkä vuoksi ajoneuvojen kysyntä ylittää merkittävästi tarjonnan ja toimitusajat ovat jatkuvasti pidentyneet.

Liikennepalvelujen vastuulla olevien koululaiskuljetusten, palveluliikenteen sekä ruokakuljetusten optiokaudet ovat päättymässä 2025 kesällä, joten kaluston saatavuuden varmistamiseksi hankinnat on toteutettava vuoden 2024 loppuun mennessä. Valmistelut on jo aloitettu ja ne tulevat työllistämään pientä yksikköä merkittävästi, koska hankinnat tulevat poikkeamaan huomattavasti aikaisemmista muun muassa puhdas ajoneuvo -direktiivin ja nopeasti pienenevien oppilasmäärien vuoksi.

Koska uudelleen kilpailutettaessa hintojen nousuriski on suuri, eikä palvelutasomuutoksia ole vielä linjattu, esittää liikennepalvelut, että ostoliikennehankinnan optio otetaan käyttöön kokonaisuudessaan. Tällöin myös ostoliikenteen hankintavalmistelut, sisältäen palvelutasotarkastelun, voidaan toteuttaa vuoden 2025 aikana ja kilpailutus vuoden 2026 alkupuolella. Paikku-liikenne on sujunut nykyisen palveluntuottajan kanssa hyvin, joten liikenteen uudelleen kilpailuttamiselle ei ole paineita. Nykyinen sopimus myös mahdollistaa palvelutason kehittämistä tukevien kokeilujen toteuttamisen sekä vuorotarjonnan optimoimisen.

Option käyttöönotto mahdollistaa osaltaan myös sen, että iltaliikennekokeilusta ehditään saada matkustustietoja pidemmältä ajalta suunnittelun tueksi. Muutaman kuukauden kokeilun perusteella ei vielä pystytä arvioimaan palvelutasomuutoksen pysyvämpiä vaikutuksia matkustukseen. Pidempi tarkastelujakso lisää tiedon luotettavuutta, sillä liikkumiskäyttäytymisen muutos vie aina aikaa.

Option kesto

Hankintaperiaatteissa optiokauden pituudeksi kirjattiin 18 kuukautta. Tällöin sopimuskausi vaihtuisi vuoden 2026 lopussa. Sopimuksessa on mahdollisuus kahden (2) vuoden optiolle.

Lakisääteisten koulukuljetusten häiriöttömyyden varmistamiseksi sopimuskauden vaihtumisajankohta on menneiden kokemusten perusteella toimivinta sijoittaa kouluvuoden loppuun eikä kouluvuoden keskelle. Markkinavuoropuhelujen perusteella myös palveluntuottajien on helpompaa rekrytoida kuljettajia kesällä kuin talvella.

Kevätlukukauden loppu 2026 asettaisi palveluntuottajat kohtuuttomaan tilanteeseen kaluston hankinnan osalta, koska sopimuskausi alkaisi lähes välittömästi lainvoimaisen hankintapäätöksen jälkeen. Liikennepalvelut esittääkin, että optio otetaan käyttöön kokonaisuudessaan eli 8.6.2025 - 4.6.2027 (kevätlukukauden 2027 loppu).

Esittelijä	Kaupunkikehitysjohtaja
Päätösehdotus	Kaupunkikehityslautakunta päättää käyttää option ostoliikenteen hankinnassa osa-alueiden 1-3 osalta J. Vainion Liikenne Oy:n kanssa ajalla 8.6.2025-4.6.2027.
Päätös	<p>Stina Siikonen ehdotti Sanna Lundströmin ja Kalle Räiken kannattamana seuraavaa: Kaupunkikehityslautakunta päättää käyttää option ostoliikenteen hankinnassa osa-alueiden 1-3 osalta J. Vainion Liikenne Oy:n kanssa ajalla 8.6.2025 - 4.6.2027. Lisäksi elinvoimajaostolle tuodaan maaliskuuhun 2024 mennessä joukkoliikenteen kehittämisen projektisuunnitelma aikatauluineen. Lisäksi varaudutaan ostopalvelujen käyttöön aikataulussa pysymiseksi.</p> <p>Puheenjohtaja tiedusteli, voidaanko tehty muutosehdotus hyväksyä yksimielisesti.</p> <p>Kaupunkikehityslautakunta hyväksyi muutosehdotuksen yksimielisesti.</p>
Tiedoksianto	Hankintapalvelut, asianosaiset palveluntuottajat Liikennepalvelut